

Datum 2020-06-17

Diarienummer 0936/20

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Göteborgs Stads yttrande över promemorian Ett ändrat förfarande för att anmäla områden som omfattas av begränsningen av rätten till dagersättning vid eget boende

Göteborgs Stad tillstyrker följande delar av förslaget:

Göteborgs Stad ser positivt på att länsstyrelsens roll och mandat förtydligas och att det ska framgå av förordningen vilka faktorer som särskilt ska beaktas vid ett urval av områden som ska få undantas för asylsökandes egenbosättning. Det är också positivt att länsstyrelserna föreslås att utarbeta gemensamma riktlinjer eller vägledningar för hur bedömningarna bör göras för att de ska bli likriktade.

Göteborgs Stad avstyrker förslaget att det inte ska vara möjligt att överklaga länsstyrelsens ställningstagande. Staden anser att det är problematiskt att en myndighets beslut blir bindande för en annan myndighet utan att det finns möjlighet att överklaga beslutet till högre instans. Tillvägagångssättet riskerar att skapa olika praxis hos olika länsstyrelser beroende på hur de tolkar de gemensamma riktlinjerna. Utan en möjlighet till rättslig process kommer det att saknas prejudicerande domar.

Göteborgs Stad anser det angeläget att påpeka att det är viktigt att länsstyrelserna har de kunskaper som krävs för att bedöma de kommunala förhållandena och förutsättningarna, för att kunna ta ställning till kommuners förslag på områden som föreslås undantas av andra sociala förhållanden än de uppsatta kriterierna. Det finns en risk att de olika länsstyrelsernas bedömningar av sådana områden kommer att skilja sig åt mellan varandra.

Göteborgs Stad anser det också viktigt att framföra att det i promemorians förslag inte tas någon hänsyn till att det i kommunerna bör fattas politiska beslut om vilka områden i en kommun som ska undantas från asylsökandes egenbosättning. Förslaget saknar en beskrivning av när i processen länsstyrelsen ska yttra sig om kommunens förslag på områden. Det framgår varken av nuvarande förordning eller av denna promemoria om länsstyrelsen ska yttra sig innan politisk behandling eller om de ska lämna sitt yttrande

efter att förslaget beslutats politiskt. Göteborgs Stad har bedömt att frågan om att begränsa bosättningen av asylsökande i vissa områden är av principiell beskaffenhet och att beslut om detta ska tas av kommunfullmäktige. Först därefter finns det ett beslut för länsstyrelsen att ta ställning till. En politisk process med beslutsfattande i kommunfullmäktige kräver ett utrymme i tid som riskerar att bli otillräckligt i det fall länsstyrelsen inte godkänner förslaget och kommunen ska bereda ett nytt förslag.

Det saknas dessutom en beskrivning av vilka konsekvenser det får för kommunerna i ett läge där länsstyrelsen inte godkänner kommunens förslag på områden och kommunen behöver fatta ett nytt politiskt beslut, men inte hinner det i tid för att göra en anmälan till Migrationsverket. I en sådan situation riskerar kommunen att inte kunna anmäla några områden alls varpå det kommer att finnas en ny möjlighet först året efter.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen antecknade representanterna från M, L, C och KD följande till protokollet: Alliansen ställer sig bakom att lagstiftningen förtydligas så att utvalda kommuner enklare kan följa lagstiftningen.

Representanterna från S antecknade som yttrande en skrivelse från den 16 juni 2020 (bilaga A).

Representanterna från V och MP antecknade som yttrande en skrivelse från den 12 juni 2020 (bilaga B).

Göteborg den 17 juni 2020
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld

Yttrande angående remiss från Justitiedepartementet - Promemorian Ett ändrat förfarande för att anmäla områden som omfattas av begränsningen av rätten till dagersättning vid eget boende

Yttrandet

Socialdemokraterna beklagar djupt att regeringen har tvingats till en uppluckring av den nya EBO-lagen. Göteborgs kommunfullmäktige, stadens högsta beslutande demokratiska församling, valde för bara veckor sedan att utnyttja sig av den lagliga möjligheten att undanta hela kommunen från den segregande, ojämlika EBO-lagen. Socialdemokraterna – som företrädde fullmäktigeflertalets linje – menade att EBO-lagen spär på den inneboende ojämlikhet som under årtionden har kännetecknat det svenska flyktingmottagandet, och som har lett till att vissa kommuner står med en mer omfattande segregation än som går att hantera. Regeringen, som uppenbarligen har befunnit sig under stark press från den EBO-vänliga minoriteten i Sveriges riksdag, tvingas nu till en åtgärd som kommer att förvärra segregationen, försämra integrationen och cementera de ojämlika levnadsvillkor som är särskilt utbredda i Göteborgs förorter.

Göteborg och elva andra kommuner valde totala undantag från EBO-lagen. Några av kommunerna är borgerligt styrda, några av kommunerna är socialdemokratiskt styrda, alla kommuner är eniga om att segregationen späs på av fortsatt okontrollerad inflyttning av asylsökande till kommunens stadsdelar och bostadsområden. I vårt ursprungliga yrkande konstaterade vi att Göteborgs stad har tagit emot sex gånger fler EBO-invandrare än den övriga Göteborgsregionen har gjort tillsammans. Lagändringen innebär att Göteborg fortsatt får bära en oproportionell stor del av migrationen till Sverige, och detta på ett sätt som inte tillåter förberedelse och planering – EBO-invandringen sker per definition utan kommunens medgivande och deltagande.

Med det förändrade förfarande som föreslås införs en unik vetorätt för länsstyrelserna. Ingen hänsyn tas till den politiska processen i varje kommun; överklaganderätt saknas och prejudicerande domar omöjliggörs. Förfarandet innebär att Göteborgs folkvalda politiker, som är valda just utifrån sin lokala förankring och lokala kännedom, inte längre tillåts avgöra vilka konsekvenser ett undantag från EBO-lagen – eller bristen på undantag – får för det specifika området eller staden som helhet. Detta strider direkt mot den ursprungliga propositionen, som tydligt bekräftar att det är kommunerna som bäst vet hur de sociala och ekonomiska förhållandena ser ut i kommunen. Den vetoartade överprövningsmakt som delegeras till länsstyrelserna sker alltså trots att länsstyrelserna inte bedöms ha mest kunskap i sakfrågan. Av promemorian i fråga är det svårt att överhuvudtaget utläsa exakt vilka parametrar som kommuner och länsstyrelser har att ta hänsyn till; ett antal oklart utvalda kriterier radas upp, men direkt på detta följer ett resonemang om att kommunen måste kunna väga in andra aspekter också. I slutändan finns en stor risk för att olika länsstyrelser fattar olika beslut för olika kommuner, och detta baserat på olika kriterier. Godtycket kan inte få utgöra princip för svensk förvaltning. En sådan ordning, och dessutom utan överklaganderätt för berörd kommun, är både anmärkningsvärd och oacceptabel.

Yttrande angående – Remiss från justitiedepartementet - Promemorian Ett ändrat förfarande för att anmäla områden som omfattas av begränsningen av rätten till dagersättning vid eget boende

Genom en förändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande (LMA) som trädde i kraft 1 jan 2020 ges kommuner möjlighet att undanta vissa områden för asylsökande att bosätta sig i. Förändringen innebär också att asylsökande som flyttar till eget boende i vissa områden med socioekonomiska utmaningar som huvudregel inte får rätt till dagsättning, under förutsättning att kommunen anmält området till Migrationsverket.

Av promemorian ”Ett ändrat förfarande för att anmäla områden som omfattas av begränsningen av rätten till dagsättning vid eget boende” framgår att det är problematiskt att kommuner anmäler områden som inte kan anses ha socioekonomiska utmaningar då syftet med reformen är att asylsökande ska välja att bo i områden där det finns förutsättningar för ett socialt hållbart mottagande.

Det var dock precis vad ett antal partier i Göteborgs kommunfullmäktige, Socialdemokraterna, Demokraterna och Sverigedemokraterna, valde att göra. Efter ett fullmäktigebeslut anmäldes hela Göteborg som ett område att undanta där inga asylsökande skulle kunna bo och behålla sin dagsättning.

För att inte kommuner ska kunna göra som Göteborg gjorde, föreslår nu lagstiftaren att anmälningsförfarandet ska ändras. Innan en kommun anmäler områden till Migrationsverket ska Länsstyrelsen yttra sig över förslaget, och om länsstyrelsen inte anser att det är motiverat att ett område anmäls ska detta framgå i ett yttrande. Kommunen kan då inte anmäla det området.

Vi rödgrönrosa vill inte anmäla några områden alls i Göteborg till Migrationsverket. Vi är måna om att segregationen bryts, men tror inte på en politik som domineras av sanktioner och indragna bidrag för de asylsökande som, i likhet med andra invånare, vill besluta om sin egen bostadsort, eller

bostadsområde. Vi menar att lagändringen inte kommer få de effekter som man hoppas att den ska ha det vill säga att asylsökande bosätter sig i kommuner och områden med mindre sociala och ekonomiska utmaningar.

Vi är också av uppfattningen att kommuner inte ska kringgå lagstiftning för att partier ska kunna göra populistiska utspel. Vi välkomnar därför promemorians förslag till ändringar i lagen, även om vi i grunden är emot den.